

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Vt circa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

uenerit. Sufficere tamen ad elucidationem reliqui Iuris Pontificij possunt, quæ idem P. Laymann per aliquot annos in publicis prelectionibus magna omnium acclamatione, nec minori fructu in Academia Dilingana dictauit. Quibus licet ad perfectum statum ultima manus Autoris desit, ideoque à priorum Commentationum grauitate & libertate multum distent, suã tamen doctrinã soliditate, & exquisitã eruditione, Iuria huius intelligentibus hoc quantumuis delicato literarum seculo ita sese probarunt, ut multi non exiguo labore, vel sumptu exscripserint: fuerint etiam, qui propè sacrilegij instar censuerint, vel vno apice eorum, quæ summus hic Vir in Ius Canonicum elucubrasset, literariam rempublicam defraudare. Ne igitur in publica commoda peccaremus, horum votis obsecuti sumus, & quidem eò pronius, cum non dubitemus, quin & tu, Lector, iudicio aliorum vota & rem ipsam esse approbaturus.

SUMMARIUM.

1. Cardinales obligantur ad seruandam formam electionis hoc c. prescriptam.
2. Non possunt ij, vacante Sede, aliam iurisdictionem exercere, quæ aliàs ad summum Pontificem spectat.

QUÆRES Primò. Vtrum Cardinales obligentur ad seruandam hanc electionis formam, vel aliam quamuis, quæ à Sum. Pontifice legitime statuta fuit. Responsio est affirmatiua in Clement. Ne Romani: vbi ratio adiungitur; Quia lex Superioris per inferiorem (quales Cardinales sunt Sum. Pontificis comparatione) tolli aut mutari non potest.

QUÆRES secundò: Vtrum Cardinales Sede vacante, aliam iurisdictionem, quæ alioquin ad Sum. Pontificem spectat, exercere possint? Responsio est negatiua in ead. Clement. Excepto, quòd Ecclesiæ Romanæ Camerarium, si vacante sede moriatur, aut alio modo deficiat, atque penitentiarios in decedentium locum, quin & nouos numero auctiore, (si id Cardinalium cœtui concorderet expedire visum fuerit) subrogare possint.

CAPITVLVM IV.

Vt circa.

PARAPHRASIS.

Ne Prælaturas, personatus, & alia per ecclesiastica beneficia diu vacare cum Ecclesiis

detrimento contingat, in eodem Concilio Lugdunensi sub Gregor. X. constitutum est c. 3. vt, si quispiam electioni, postulationi, vel prouisioni se opponat, obijciendo aliquid contra formam, aut contra personas seu eligentium, prouidentium, seu electi, prouisi; & idcirco ad Superiorem appellet, teneatur in publico instrumento omnia & singula, quæ obijcere velit, exprimere; Atque insuper coram publica persona, seu Magistratu, corporale iuramentum præstare de veritate dicenda: id est, quòd credat vera esse, quæ exprimit, & se probare posse: Atque Magistratus, seu Tabellio eius iuramenti præstiti testimonium inferat datis literis, seu instrumento. Alioquin, si appellare volens quædam in instrumento non expresserit, non poterit deinde ipse, vel adherentes ea obijcere, nisi aliquid opponendum postea de nouo emergerit; aut innotitiam appellantis peruenerit; vel noua probandi facultas oblata fuerit: Itatamen, vt hoc casu proprio corporali iuramento fidem faciat, quòd ea antea ignorarit, nunc autem ita cognouerit, vt probare se posse credat. Hoc c. magis declaratur infra in cap. is cui, & c. Procurator, c. constitutio, & in Clem. Constitutionem eod. tit.

SUMMARIUM.

1. Ad maiorem solemnitatem & firmitatem actus requiritur inserendum iuramentum corporale, hoc est, tactis Evangelijs.

Ddd 3

s. Luc

2. *Iurans de veritate dicenda, vel prestans iuramentum calumnia, non iurat vera esse, quæ dicturus est, sed credere esse vera, & à se probari posse.*
3. *Ignorantia per iuramentum probari debet, si præsumptio sit contra allegantem.*
4. *Hæc constitutio afficit etiam Collegium v. g. Capitulum, quod provisionem ab Episcopo factam oppugnare vult.*

NOTANDVM I. Ad maiorem solemnitatem, & firmitatem actus interdum requiritur iuramentum corporale, quod fit manibus tacto aliquo corpore, videl. (secundum Ecclesiæ praxin) Euangeliorum libro, iuxta Clement. I. §. porro, de hæret. iun. Gl. ver. tacto. Et ait hic Gl. ver. præstito, omnia iuramenta, quæ à Iudice, vel à partibus ex necessitate deferuntur in iudicio, esse corporalia, id est, tactis sacris Euangelijs. Vide etiam quæ dicam c. ult. de iuram. calumniæ.

NOTANDVM II. Iurans de veritate dicenda, vel prestans iuramentum calumniæ, non iurat vera esse, quæ dicturus est, sed credere esse vera, & existimare, à se probari posse; ideòque non calumniæ inferendæ causâ quæstionem mouere. Ita colligitur ex textu, & notat Gl. ver. probare.

NOTANDVM III. Ignorantia per iuramentum probari debet, si præsumptio sit contra allegantem: Vt in casu nostro, quia debebat ab initio inquirere, & cognoscere ea, quæ obijcere velit, aut probare possit. Tunc itaque ignorantiam alleganti, cum ea in animo latens & occulta esse soleat, iuramentum defertur, vti etiam in c. nulli, 8. hoc lib. & tit. Ita Ioann. Monachus hic n. 29. & Gl. ver. per proprium.

QVÆRITVR: Vtrum hæc constitutio afficiat etiam collegium, v. g. Capitulum, si provisionem ab Episcopo factam oppugnare velit. Responsio est affirmatiua, cum Ioan. Monacho n. 8. Quia ver. *Quicumque* comprehendit etiam personas fictas; vid. corpora, siue Collegia; dummodò capacia sint eiusmodi actus, vt in proposito est: Quia potest

Capitulum alicui⁹ provisionem impugnare, & ad Superiorem appellare, atq. iuramentum corporale præstare per procuratorem, dato ei mandato speciali, vti etiam Gl. margin. hic obseruat; Iuramentum proprium dici, quod præstatur per se; vel per procuratorem habentem mandatum speciale iurandi in animam mittentis. Cui doctrinæ consentit c. procurator, 3, 8. h. octit. & lib.

CAPITVLVM V.

Auaritiæ.

PARAPHRASIS.

Cum iure canonico constitutum sit; vt electus administrationi seu in spiritualibus seu in temporalibus se non immisceat, donec confirmationem à Superiore acciperit, aliqui electi, cupiditate instigante, alium modum excogitarunt, quo administrationem accipere possent; Videl. vt interim tanquam procuratores, seu economi Ecclesiarum constituerentur, donec confirmationis literæ adessent. Hoc autem sustulit Gregor. X. in eodem Concilio Lugdunensi c. 4. prohibens, ne quisquam administrationem dignitatis, ad quam electus est, sub titulo economi, aut procuratoris, aliòue quæsito colore in spiritualibus, aut temporalibus per se, vel per alium, in totum, vel in parte, ante acceptam confirmationem accipere, seu administrationi se ingerere præsumat: Qui fecerit, iure electionis, si quod ipsi quæsitum fuerat, eo ipso priuatus sit.

SUMMARIVM.

1. *In fraudem legis aære censetur, qui id ipsum, quod lex vetat, secundum effectum assequitur, quamuis alio preætextu seu quæsito colore.*
2. *Fit extensio hic pæna, quæ habetur c. qualiter 17. extra, h. t. na. vi locum habeat in casu, quo aliquis administrationi dignitatis se immiscuit, præætextu economiæ.*

3. Elt.